

Основными экспортоориентированными районами и городами Брестской области являются Брест, Пинск, Барановичи и Березовский район. В Волынской области наибольший удельный вес по экспорту имеют г. Луцк и Луцкий район, которые вместе составляют более 70 % от общего объема экспорта по Волынской области. По импорту наибольший удельный вес по Брестской и Волынской области имеют те же административно-территориальные единицы, что и по экспорту. Разницу составляет то, что Брестская область стремится сократить объем импорта быстрее, чем это происходит в Волынской.

Источники и литература

1. Данилецкая А. В. Особенности реализации программы добрососедства «Польша-Беларусь-Украина» / А. В. Данилецкая // XIV Республиканская научно-практическая конференция студентов, магистрантов, аспирантов «Актуальные проблемы права и экономики» : сб. материалов республ. науч.-практ. конф. (Брест, 25 апр. 2013 г.) / УО «Брестский государственный университет им. А. С. Пушкина». – Брест : [б. и.], 2013.
2. Еврорегион «Буг»: внешнеэкономическая деятельность Волынского общественно-территориальный комплекс / Б. П. Климчук, П. В. Луцишин, Н. П. Луцишина, С. В. Федонюк ; под ред. Б. П. Климчука, П. В. Луцишина. – Луцк : Христианская жизнь, 1998. – 208 с.
3. Официальный сайт Брестского областного исполнительного комитета [Электронный ресурс] / Брестский областной исполнительный комитет. – Брест, 2013. – Режим доступа : <http://www.brest-region.by>
4. Официальный сайт Волынской областной государственной администрации [Электронный ресурс] / Волынская областная государственная администрация. – Луцк, 2013. – Режим доступа : <http://www.voladm.gov.ua>

Данилецька Анжеліка. Порівняльний аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності Брестської області Республіки Білорусь і Волинської області України. У роботі здійснено порівняльний аналіз стану зовнішньоекономічної діяльності районів і міст Брестської області Республіки Білорусь та Волинської області України. Із метою розвитку регіонів і країн у цілому запропоновано напрями розвитку співпраці між Брестською й Волинською областями. Також плідному розвитку двосторонніх зв'язків цих регіонів сприяють такі інтеграційні об'єднання: єврорегион «Буг», діяльність якого сприяє взаємовигідним економічним відносинам; Програма добросусідства «Білорусь–Польща–Україна», яка сприяє стійкому економічному та суспільному розвитку в прикордонних областях.

Ключові слова: експорт, імпорт, зовнішньоекономічна діяльність, сальдо, єврорегион.

Danilecka Angelika. The Comparative Analysis of Efficiency of Foreign Economic Activity of the Brest Area of Republic Belarus and Volhynia Area of Ukraine. The state of foreign economic activity of districts and cities of the Brest area of Republic Belarus and Volhynia area of Ukraine is in-process analysed, a comparative analysis is conducted. With the purpose of development of regions and countries on the whole, directions of development of collaboration are offered between the Brest and Volhynia areas. The followings integration associations are also instrumental in fruitful development of two-way communications of these regions: The European region is «Bug» activity of which is instrumental in mutually beneficial economic relations; The Program of neighbourliness is «Belorus–Poland–Ukraine» which is instrumental in steady economic and public development in border-line areas.

Key words: export, import, foreign economic activity, balance, European region.

Статья поступила в редколлегию
22.04.2013 г.

УДК 339:338.28

Анатолій Омельчук

Світовий досвід управління проектами

Проаналізовано та висвітлено світовий досвід управління проектами, який визначено ефективним інструментом підвищення соціально-економічних показників розвитку країни, що є важливим не лише для представників бізнесових структур, а й, насамперед, для представників державних органів влади.

Ключові слова: глобалізація, інноваційно-інвестиційна модель розвитку, сталий розвиток, управління, управління проектами.

Постановка наукової проблеми та її значення. В умовах глобалізації й наявних неоліберальних ринкових порядків Україна повинна мати чітку стратегічну політику свого надійного позиціонування на глобальному та європейському рівнях, яка має спрямовуватися на чутливе випереджальне реагування на динамічні зміни у світовій економіці із метою здійснення цілеспрямованих заходів щодо забезпечення виходу української економіки на високий рівень міжнародної привабливості й здатності розвиватися за інноваційно-інвестиційною моделлю [6, с. 188].

У сучасній економіці більшість господарських завдань розв'язується на основі певних проектів, тобто спочатку визначаються цілі, а потім робиться спроба досягнути їх з урахуванням часових, ресурсних і фінансових обмежень. Планування проектів у поєднанні з процесами регулювання й контролю утворюють процес управління проектами, або проектний менеджмент. Світовий досвід свідчить, що управління проектами стало загальним стандартом поведінки в практичній діяльності [2, с. 3].

Аналіз досліджень цієї проблеми. На сьогодні існує вагомий доробок щодо питань управління проектами. Зокрема, варто відзначити таких зарубіжних та вітчизняних авторів, як В. В. Калюжний, В. А. Кищенко, Л. С. Кобиляцький, О. М. Медведєва, М. Разу, В. А. Рач, Х. Решке, В. В. Різник, О. В. Россошанська, Н. В. Павліха, Н. Т. Тверезовська, О. В. Федорчак, П. Хіл, Х. Шелле й інших, у працях яких висвітлено різноманітні аспекти стосовно теорії та практики управління проектами. Проте ця проблема потребує подальшого ґрунтовного вивчення.

Мета статті – вивчення світового досвіду управління проектами як ефективного інструменту підвищення соціально-економічних показників розвитку країни. Досягнення означеної мети передбачало постановку та розв'язання таких завдань:

- проаналізувати підходи до трактування поняття «управління проектами»;
- визначити основні етапи розвитку управління проектами;
- обґрунтувати важливість та необхідність управління проектами;
- виділити інноваційні інструменти управління проектами.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів досліджень. Зародження управління проектами припадає на 30-ті роки ХХ ст. й пов'язане з розробкою методів координації інжинірингу великих проектів у США: авіаційних в US Air Corporation та нафтогазових у відомій фірмі «Еххон». Початок сучасної концепції управління проектами сформувався в середині 50-х років у США й у 60-х рр. почав розвиватися на Заході. Саме в силу історичної необхідності за останні 70 років управління проектами або проектний менеджмент (англ. Project Management) сформувалося як самостійна професійна сфера, комплексна дисципліна, яка дає змогу здійснювати проекти різного виду та масштабів за допомогою спеціальних методів [8].

В основі методології управління проектами лежать підходи світового планування, розроблені наприкінці 50-років ХХ ст. в США [4, с. 145]. Фахівці Інституту управління проектами (США) запропонували таке трактування поняття «управління проектами»: «...це мистецтво керувати й координувати людські та матеріальні ресурси протягом життєвого циклу проекту, застосовувати систему сучасних методів і техніки управління й мінімізації ризиків для досягнення визначених у проекті результатів за складом і обсягом робіт, вартістю, часом, якістю та задоволенням учасників» [3].

Група авторів під керівництвом М. Разу виділяє п'ять основних етапів розвитку управління проектами:

1) 30–50-ті рр. – початок управління проектами на Заході. Перша розробка з матричної організації управління, розробка перших методів і засобів управління проектами, методу критичного шляху (СРМ), сіткового планування (PERT), системного підходу до управління проектом та стадіями його життєвого циклу;

2) 60-ті рр. – розвиток методів сіткового планування. Подальший розвиток методу критичного шляху (СРМ) і сіткового планування (PERT), розробляється цілісна система матеріально-технічного забезпечення, з'являється система GERT;

3) 70-ті рр. – розвиток системного підходу до управління проектами. Метод критичного шляху отримує законодавчу підтримку, обґрунтовується необхідність урахування зовнішнього оточення проекту, розробляються методи управління конфліктами, організаційні структури управління проектами, створюються авторитетні професійні організації з управління проектами;

4) 80-ті рр. – управління проектами сформувалося як сфера професійної діяльності. У практику входять методи управління конфігурацією й змінами, у самостійну дисципліну виділяється управ-

ління ризиками, публікується перша колективна робота Інституту управління проектами (PMI), яка називається «Збірка знань з управління проектами»;

5) 90-ті рр. – нові напрями та сфери застосування управління проектами. Початок трансферту знань і досвіду управління проектами в країни, що розвиваються, усвідомлення можливості й користі застосування управління проектами в нетрадиційних сферах (соціальні, великі міжнародні проекти), початок процесів глобалізації, уніфікації та стандартизації в галузі управління проектами, використання нових інформаційних технологій і можливостей Інтернету, введення в дію міжнародних та національних стандартів з управління проектами (APM, PMI, AIMP) [9, с. 156–158].

Досвід розвинутих передових країн довів, що єдиною ефективною методологією впровадження інновацій є методологія управління проектами. Управління проектами – це інструментарій ефективного планування інвестицій, задоволення очікувань клієнтів, забезпечення конкурентних переваг, прозорості процесів для керівництва, розроблення нової інноваційної продукції, а також підвищення результативності та ефективності діяльності. У період кризи це єдиний інструментарій виживання. Криза примушує думати про зміни. А застосування сучасних методів управління проектами – це найкращий, перевірений практикою спосіб швидкого, прозорого, економічного й результативного здійснення змін [5, с. 16].

У реформаційних умовах реалізація концептуальних положень управління сталим розвитком просторових систем має ґрунтуватися на ідеї конструювання просторово-територіальної моделі, організації збалансованої взаємодії природної та соціально-економічної її підсистем і їх регулювання, що доцільно втілити в життя на основі використання теорії управління проектами; адже застосування можливостей проектного управління в розвитку просторових систем є найбільш радикальним підходом до розвитку масштабних проектів, координації цілей та інтересів суб'єктів, залучених до реалізації загальнодержавних завдань, що передбачає оновлення самого процесу управління цією системою, тобто модернізацію, реконструкцію і зміну окремих ланцюгів, методів й інструментарію системи управління з метою підвищення його ефективності, при чому увага акцентується не лише на підвищенні ефективності на всіх рівнях управління, а й на піднесенні рівня життєвого забезпечення та життєдіяльності населення, покращення інфраструктури тощо [4, с. 144–146].

Тому сьогодні тільки гармонійне застосування інструментів стратегічного управління й управління проектами може забезпечити сталий розвиток соціально-економічної системи будь-якого рівня (підприємство, регіон, держава) [5, с. 7].

За останні п'ятдесят років сталий розвиток професіонального управління проектами перетворили його в потужний інструмент здійснення цілеспрямованих змін у рамках як окремих організацій, компаній, так і цілих соціально-економічних та організаційних систем. Управління проектами на сьогодні являє собою розвинену методологію, що включає цілісну структуру сукупності моделей, методів, інструментів і програмних засобів, які широко застосовуються при розробці й реалізації проектів різного масштабу, видів та типів, дають змогу постійно розширювати області й напрями застосування [1].

Принципово відмінною ознакою проектного управління від інших його видів управління є попередня розробка цілісної моделі проекту, її комплексний аналіз, узгодженість, затвердження та, як наслідок, усебічна реалізація [4, с. 145].

Світова практика пропонує широкий спектр інноваційних інструментів управління, які можна використовувати для розробки й реалізації цільових програм і проектів. Такими інноваціями в управлінні є:

- аутсорсинг (outsourcing) – передача організацією визначених функцій іншій компанії, що спеціалізується у відповідній сфері;
- бенчмаркінг (benchmarking) – вивчення найкращого досвіду управління й упровадження його у власну діяльність;
- реінжиніринг (reengineering) – фундаментальне переосмислення діяльності та відповідні дії для досягнення різких, кардинальних змін [10].

Однак на сучасному етапі, «з одного боку, поки що існує вагомий розрив між розвитком теорії управління проектами та практикою її використання, а з іншого – нові сфери застосування методології управління проектами потребують подальшого розвитку й адаптації відомих методів та інструментарію до конкретних нових умов розвитку» [1].

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, управління проектами – ефективний інструмент підвищення соціально-економічних показників розвитку країни, оволодіти яким повинні не лише представники бізнесових структур, а й, насамперед, представники державних органів влади. Перспективи подальшого дослідження передбачають обґрунтування впровадження світового досвіду управління проектами в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування задля покращення результативності їхньої роботи.

Джерела та література

1. Калюжний В. В. Сучасна методологія управління проектами та малий бізнес: що бажане і неможливе [Електронний ресурс] / В. В. Калюжний. – Режим доступу : http://www.khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik_98/46.pdf
2. Кобиляцький Л. С. Управління проектами : навч. посіб. / Л. С. Кобиляцький. – К. : МАУП, 2002. – 200 с.
3. Мир управління проектами : пер. с англ. / [под ред. Х. Решке, Х. Шелле]. – М. : Аланс, 1994. – 218 с.
4. Павліха Н. В. Управління сталим розвитком просторових систем: теорія, методологія, досвід : монографія / Н. В. Павліха. – Луцьк : Волин. обл. друк., 2006. – 380 с.
5. Рач В. А. Управління проектами: практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку : навч. посіб. / В. А. Рач, О. В. Россошанська, О. М. Медведєва ; за ред. В. А. Рача. – К. : К.І.С., 2010. – 276 с.
6. Різник В. В. Історичні аспекти виникнення та становлення управління проектами як окремої галузі менеджменту [Електронний ресурс] / В. В. Різник. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2011_17_2/Riznyk.pdf
7. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/doccatalog/list?currDir=48718>
8. Тверезовська Н. Т. Управління проектами: стан і перспективи розвитку [Електронний ресурс] / Н. Т. Тверезовська, В. А. Кищенко. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/VChdpu/ped/2012_100/Tverez3.pdf
9. Управление проектом. Основы проектного управления : учебник / [под ред. проф. М. Л. Разу]. – М. : Кнорус, 2006. – 768 с.
10. Федорчак О. В. Інноваційні інструменти управління цільовими проектами та програмами [Електронний ресурс] / О. В. Федорчак. – Режим доступу : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/1/10.pdf>
11. Хилл П. Наука и искусство проектирования / П. Хилл. – М. : Мир, 1973. – 264 с.

Омельчук Анатолий. Мировой опыт управления проектами. Раскрыт мировой опыт управления проектами. В частности, проанализированы подходы к трактовке понятия «управление проектами», определены основные этапы развития управления проектами; обоснованы важность и необходимость управления проектами как эффективного инструмента повышения социально-экономических показателей развития страны, что важно не только для представителей бизнес-структур, но и, прежде всего, для представителей государственных органов власти; выделены инновационные инструменты управления проектами, к которым отнесены аутсорсинг (передача организацией определённых функций другой компании, специализирующейся в соответствующей области), бенчмаркинг (изучение лучшего опыта управления и внедрение его в свою деятельность), реинжиниринг (фундаментальное переосмысление деятельности и соответствующие действия для достижения резких, кардинальных изменений).

Ключевые слова: глобализация, инновационно-инвестиционная модель развития, устойчивое развитие, управление, управление проектами.

Omelchuk Anatoliy. The Global Experience of Project Management. The global experience of project management is analyzed and described in the article. In particular, the analysis of approaches to the interpretation of the term «project management»; the basic stages of project management are defined; the importance and need for project management are proved in the article. It is defined an effective tool for improving social and economical indicators of the country, which is very important not only for representatives of businesses, but primarily for representatives of the state authorities. It is described innovative project management tools, which include outsourcing (transfer of functions to another organization established company specializing in the relevant field), benchmarking (the study of best practices in management and implementation of its own activities), reengineering (fundamental rethinking of activities and appropriate actions to achieve rapid, dramatic changes).

Key words: globalization, innovation and investment model of development, sustainable development, management, project management.

Стаття надійшла до редколегії
11.04.2013 р.